

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. VI. Certus se comedisse, dubitans an post mediam noctem, licitè
communicat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

quod liceat in fraudem, vel unius tantum legis, nunc hoc, nunc illud sequi horologium; quod tamen requiritur ad probabilitatem facti.

Potuit indubie Ecclesia consentire, ut bona fide, quando non cedit in damnum tertii, vel fraudem alicujus legis, sequeretur unum, vel aliud horologium; est non voluerit consentire in illam variationem, quando mala fide proceditur cum elusione alicujus precepti, aut damno tertii.

Probatur communis sententia ex consensu Ecclesie.

Et ideo optime probatur communis sententia ex consensu Ecclesie, quem rationabiliter presumimus in uno casu, quando ex illa variatione nulla sequuntur inconuenientia; secus in alio, ex quo innumera inconuenientia sequuntur.

61. Quidam casus, in quo iuxta Dicastillo sententiam licet ea variatio horologii sum.

Dixi, Quando mala fide proceditur, quia, inquit Dicastillo disp. 9. n. 326, adhuc in aliquo casu videtur probabile, quod quis secutus unum horologium ad solvendum jejunium Ecclesiasticum unius diei, possit postea amplius tardioris horologii sententiam, & cum illo incipere diem & jejunium pro Communione.

Nam si quis vel ignorans, hoc, quod auditur, esse prius horologium, sed potius credens ultimum; immo putans esse unicum, audito signo medie noctis comedit, putans jam certo moraliter finitam diem jejunii; postea vero auditur aliud horologium, ita ut probabile sit illud, quod comedit, comedit die precedenti, quamvis bona fide fecerit, putans esse aliam diem; atque adeo sine peccato, non video quid prohibeat illum se gerere pro jejuno, juxta probabilem sententiam horologii secundi, & si placuerit, communicare.

In hoc enim casu mutat quidem sententiam, & variat horologia; sed non ex primaria electione variationis, sed ex accidenti, quatenus nesciens esse aliam regulam, praeter unicam primi horologii, illam cepit sequi; postea vero se accommodat alteri regulae, quam videt probabilem, in quo casu non sequuntur ea inconuenientia, quae supra cum Lugone deducebamus. Hec ille.

Autor dubitat.

Equidem non satis mihi constat de consensu Ecclesie, & potuit Ecclesia rationabiliter velle observationem sui precepti juxta sententiam, quam quisque sive ignoranter, sive ex certa scientia praeter alia elegerit, quando ex variatione sequitur non observatio alicujus precepti, vel damnum tertii; immo etsi nihil hujusmodi sequeretur.

Itaque tota decisio pendet ex voluntate Ecclesie, quae scripto deficiente, optime cognoscitur ex communi praxi. Dubitas de praxi? Consule aequitatem naturalem. Aequitas naturalis ambigua est? In pari delicto, vel causa, ait Reg. 65. de Reg. juris in 6. potior est conditio possidentis. Rogas quis hic possidens? Responsio difficilis est, & oppido controversa. Dico:

CONCLUSIO VI.

Certus se comedisse, dubitans an post mediam noctem, licite communicat.

Per dubium hic intelligo, suspensionem quamdam iudicii ex defectu rationis sufficientis ad assentiendum, vel dissentiendum; supra quam suspensionem potest esse iudicium reflexum, quo quis iudicat se manere suspensum, potest etiam non esse.

Illud dubium duplex est; aliud dubium juris, & aliud dubium facti. Dubium juris est, quod circa jus versatur; v. g. an aliquod sit preceptum vel prohibitum? Dubium facti est finit noster Franciscus Felix tract. 4. de Conscientia cap. 4. diff. 1. n. 1. quod respicit opus; v. g. an voverim, an non?

Sed perpetam meo iudicio, nam etiam preceptum est factum seu opus Legislatoris, sicut votum est opus hominis privati. Unde, salva pace illius Auctoris, dubium de voto emisso, non est dubium facti, sed juris. Factum ergo voco opus, quo satisfactio obligationi contractae; jus autem opus, quo obligatio contrahitur, sive illud opus sit lex publica, sive solum privata, ut votum, contractus &c.

Porro quodlibet dubium adhuc duplex est, unum speculativum, quod est de re, sicut est in se, & ut scitur a Deo; alterum practicum, & est de re, non ut in se, sed in ordine ad appetitum rectum, & ut est iudicata per rectam rationem. Ex quo deducitur, eandem rem posse esse speculativè dubiam, & practicè certam.

Venio ad Conclusionem, in qua primò dicitur: Certus se comedisse; quia ex duplici capite potest orti dubium, vel ex tempore, vel ex comestione; ex tempore an comederis ante mediam noctem, vel post; ex comestione an comederis vel non comederis. Putat autem Lugo disp. 15. nu. 42. cum priori dubio non esse licitum communicare, secus cum posteriore. Sanchez lib. 2. de Matrimonio disp. 41. num. 40. tenet in neutro dubio posse. Layman lib. 1. Theologiae moralis cap. 5. §. 4. nu. 36. docet posse in utroque, sicque dicitur:

Sed numquid Sacerdos dubitans an noctis medium cenando excesserit, altera die sacrificare poterit? Negat Sanchez loco citato; quia in tali dubio, seu incertitudine tutior pars eligenda videtur, propter reverentiam Sacramenti. Sed existimo non improbabiler permissi posse Sacerdoti, ut in tali casu sacrificet, etiam propter devotionem ac nullam cogentem necessitate. Hec ille.

Ratio

64. a probat ex voluntate Ecclesie.

Rationem atexit: quia lex Ecclesiastica de jejuniis communicaturis servando non videtur tam arde constringere conscientias in casu dubio. Cessante autem obligatione legis Ecclesiasticae, jam nulla est irreverentia cum tali dubio communicare. Alia vero ratio est, si dubitetur de eo, quod ad substantiam Sacramenti pertinet, ab Ecclesie voluntate non dependet.

Simili modo respondendum est, si dentibus quidpiam masticans, dubitet an degluterit, ut in neutram partem inclinare possit, quod a sacra Communionem abstinere non tenetur. Quia in ejusmodi casibus favorabilia presumere licet, ne conscientia nimis adstringatur. Hac Layman; qui, ut patet, nullum aliud habet fundamentum, praeter benignam interpretationem voluntatis Ecclesie.

65. Eandem sententiam defendit Sancius in Selectis disp. 42. per totam, respondens ad argumenta contraria, & rationes pro se adducens, quae sunt adeo probabiles, inquit Diana p. 3. tract. 4. resol. 29. ut existimem hanc sententiam in praxi tutam & securam esse.

66. Hos Auctores sequitur Dicastillo disp. 9. n. 297. innixus illo communi axioma: In dubio melior est conditio possidentis, quia, inquit n. 300. ex parte communicaturi supponitur jus acquisitum communicandi singulis diebus, in quibus non sit impedimentum. Hoc autem jus hodie possidet pro omnibus sequentibus diebus, quae possessio est & durat tota vita. Ergo ut hoc iure, quod possidet, non possit uti, necesse est superveniat aliquod impedimentum certum. Atqui sive dubium sit de comestione, sive de hora comestionis, est impedimentum dubium; possessio vero juris ad communicandum praesupponitur certa: ergo non potest illi ob stare impedimentum illud dubium. Hac ille.

67. Explico: Standum est pro libertate, quandoque dubium est circa actionem, qua primo quasi incurritur obligatio: quando vero dubium est de ea re, qua ab obligatione priori debeat eximi, sive qua exire possum ex obligatione, tunc standum pro lege. Clarius, quando obligatio erat antiquior dubio, tunc standum pro obligatione; quando vero per dubium primo intrat obligatio, ita pro tua libertate.

68. Sic qui dubitat (inquit Arriaga, de Actibus humanis disp. 25. nu. 58.) an votum fuerit validum, dubitat utrum ab obligatione, quam votum praecedens secum attulit, eximatur, & exeat ex obligatione contracta. E contra vero qui dubitat an emiserit votum, dubitat an intraverit obligationem, id est, an fecerit id, quod secum adfert obligationem.

69. Sed quia de hoc exemplo aliquis posset dubitare, ut parebit ex dicendis, aliud adfero ex eodem Auctore & magis ad propositum: Qui dubitat, an sit audita duodecima noctis, si du-

bitat, quia vult comedere carnes, quas illa die non poterat comedere, dubitat utrum eximatur ab obligatione contracta, & ideo lex jejunii est in possessione: sed si dubitet, ne jejuniis sequenti impediatur a comestione carnis, nam tunc dubitat, an intraverit obligationem. Breviter in dubio juris standum est pro libertate; in dubio vero facti pro Lege; quoniam in dubio juris libertas est in possessione; in dubio vero facti, lex.

In dubio juris standum est pro libertate, in dubio facti pro lege.

Contra; Beneficiarius, qui dubitat an hodie legerit horas canonicas, dubitat an obligetur legere: ergo est eadem ratio dubii juris, & facti.

65. Objectio.

Respondeo, quoad punctum actualis obligationis, eadem est de utroque dubio ratio; tamen quoad rem praesentem magna invenitur disparitas: nam praecipuum & votum est jus tenens se ex parte alterius, cum quo quasi litigo: unde quando constat certo fuisse praecipuum vel votum, indubitanter constat illum habere jus, quantum est ex parte sua, ergo est in possessione juris, nihilque habet, quod debeat probare. Sin autem dubitatur; utrum ego fecerim, quod praecipitur, dubium totum est de eo, quod se tenet ex parte mea, & consequenter ego sum in peiori statu, quia ille habet titulum certum ex se, & ego dubiam solutionem, adeoque mihi incumbit probatio, & ea non adducta, obligatio.

Solvitur.

Dico, Certum ex se; quia licet hic & nunc quoad punctum obligandi videatur titulus reddi ambiguus, cum sit incertum, an ego satisfaciendo illum extinxerim: Equidem illa incertitudo non se tenet ex parte juris, sed solutionis; v. g. certum est fuisse titulum, & non constat illum extinctum: ergo adhuc manet in possessione; quia a praeterita possessione non debet per dubium sequens expelli. At vero quando dubitatur de lege imposita, cum tunc ex una parte ante subortum dubium certo fuerim in possessione meae libertatis, non possum ab ea deturbari ob dubium jus in alio obortum.

Censetur esse in possessione cui non incumbit probatio.

Ille igitur censetur esse in possessione, cui non incumbit probatio. Jam autem quando constat de lege lata, tuum est probare, te legi satisfecisse; sin vero dubitatur de lege lata, Legislatoris est probare illam esse latam.

66. Lugo.

Ex qua distinctione contendit probare Lugo supra nu. 43. & 44. suam sententiam mediam, sed frustra. Enimvero si sit dubium de comestione secundum se, sive de tempore tantum comestionis, dico onus probandi incumbere non illi, qui vult communicare, sed ejus Adversario. Patet ex dictis; quia certum habeo jus singulis diebus communicandi, & dubia est causa obligationis hodie non communicandi.

In casu nostro incumbit Legislatori probatio.

Dices; constat de lege non communicandi post cibum vel potum sumptum isto die. Constat placere. Sed quid tum? Num etiam constat

Objectio solvitur.

me aliquando ista lege fuisse comprehensum ? Minime; sic enim constare deberet de comestione hodierna. Non ergo hic agitur de exemptione à lege; sed de subjectione, & inquiritur causa, non exemptionis, sed subjectionis; siquidem non omnis ille, qui comedit, est subiectus legi isti, sed qui hodie comedit. Ergo quamdiu non est certa comestio hodierna, non est certa lex lata respectu mei; quia non est certa materia legis; adeoque Legislatori incumbit probatio.

Aliud esset, si certo constaret me hodie comedisse; interim prætendo communicare, vel propter infirmitatem, vel aliam causam excusantem, tunc enim mihi incumbit probatio huiusmodi causæ, & ideo quamdiu manet dubia, lex est in possessione, & obligor.

67. Ex his facillimè responderet ad exempla, quæ Cardinalis pro se adducit. Si (inquit in 44.) aliquis recordatur voti à se emissi, dubitat autem, an illud emisit ante, vel post septennium, ipsi incumbit onus probandi; atque ideo manente dubio, obligat votum; quia de voto constat, & non de excusatione. Ita ille, & alii magis communiter; sed negat Dicastillo supra n. 293.

Profecò qui dubitat, an voverit cum sufficienti deliberatione, id est, an votum fuerit validum, dubitat, non de causa exemptionis, sed obligationis; id est, dubitat an unquam contraxerit obligationem voti, ergo ipse est in possessione, & non votum; ergo ipsi non incumbit probatio indeliberationis, sed Adversario incumbit probatio deliberationis: nisi dixeris præsumptionem juris esse contra illum, qui exterius vovit.

In dubio namque præsumitur valor actus iuxta L. 80. ff. de verb. obligationibus: *Quotiens in stipulationibus ambigua oratio est, commo- disimum est id accipi, quo res, de qua agitur, in tuto sit.* Item cap. 25. de verb. significatione ibi: *Profecò sic intelligenda sunt illa verba, ut res, de qua agitur, valere possit potius, quam perire.* Jam autem in illam, contra quem est præsumptio, transfertur onus probandæ suæ exemptionis.

Nec mirum; quia præsumptio juris, secundum Juris Consultos, communiter, est verisimilitudo quadam, sufficiens ad rem dubiam credendam, siue est probabilis conjectura ex certo signo proveniens, quæ alio non adducto, pro veritate habetur, donec Adversarius oppositum probet, in quem proinde id probandi onus transfertur. Unde quando dubitatur de valore alicujus contractus, Matrimonii v. g. testamenti, aut similis, statur præsumptioni juris, & judicatur pro valore contractus, etiam in foro conscientiarum; quia si attentè res consideretur, quando juris præsumptio stat pro actus valore, ille potius dicitur possidere, quàm nativæ voluntatis libertas; & jam amplius non

manet dubium negativum, sed illa pars, pro qua stat præsumptio, est probabiliter vera.

Et quidem si ea tantum sit mens Lugonis, dexteram jungimus. Sed numquid eadem ratio militat in dubia comestione? Liqueat profecò, nihil simile in illa reperiri, siue sit dubium de ipsa comestione, siue de tempore comestionis. Vel ergo exemplum Cardinalis non est verum, vel non est simile; quia nos loquimur de puro dubio negativo, quando nulla est ratio pro alterutra parte; talis autem casus non est puri dubii: sed præsumptionis probabilis pro altera parte, ut constat. Pergo ad secundum & tertium exemplum Lugonis.

Si debeo, inquit, tibi dare singulis diebus unum nummum; & dedi jam hodie, tu petis alterum, quando dubitatur, an sit jam altera dies, debes probare esse jam finitum diem priorem quia de solutione constat, & non de die nova, quæ dat tibi jus ad alteram solutionem. Similiter si habeas jus ad communicandum semel tantum singulis diebus, prout de facto habes, & communicasti hodie, dubitas postea, an sit media nox, & an possis iterum communicare pro altera die; tibi incumbit onus probandi: nam de Communionem constat, & non de inceptioe novæ diei, quæ dat tibi jus ad novam Communionem.

Similiter ergo, qui certus est de comestione, & dubitat de inceptioe novæ diei post comestionem, non potest communicare; quia sicut solutio semel facta aufert jus ad exigendum iterum eadem die; & sicut Communio tollit jus ad aliam Communionem eadem die; ita comestio tollit jus ad communicandum eadem die: ergo sicut in aliis casibus, sic in isto, ille, qui fatetur comestionem, debet probare novam diem post comestionem, ut habeat jus ad Communionem; interim enim rejicietur eo titulo, quòd comedit, & non habet jus, donec incipiat nova dies post comestionem. Quæ ratio non procedit in priori casu, quando dubitatur de ipsa comestione: huic enim nihil potest opponi, per quod amiserit jus ad communicandum eadem die, cum non possit illi opponi comestio, de qua non constat. Hucusque Eminentissimus.

Sed minus rectè: nam argumentatur à casibus, in quibus est certitudo impedimenti, si non adsit nova causa, & de adventu novæ causæ non constat, ad casum, in quo constat de nova causa, dante jus ad Communionem, si non adsit impedimentum, & de impedimento non constat. Neque enim, ut superius expendimus, qualibet comestio est impedimentum Communionis; sed comestio illius diei, in qua volo communicare, & de illa comestione non constat, ut supponitur; certum autem est advenisse novam diem, pro qua antea habebam jus ad Communionem, nisi aliquid obstaret. Ergo non mihi incumbit probatio causæ, quæ est

In dubio præsumitur valor actus. L. 80. ff. de verb. oblig. cap. 25. de verb. signif.

68. Quid sit præsumptio juris.

on alia et...

69. Quod sit...

Secl. II. De Disposit. requis. ex parte corp. Concl. 6. 349

est certa, sed Adversario probatio obstaculi, quod est dubium.

70. Obiectio.

Dices; adæquata causa communicandi non est sola nova dies, sed nova dies post ultimam comestione; atqui de illa non constat ergo &c.

Responsio prima.

Respondeo primò; neque de illa constare, quando dubitatur de ipsa comestione, si enim ultima comestio dubia est, quomodo novus dies post ultimam comestionem erit certus? Nescis enim an comestio hesternæ fuerit ultima. Ergo adhuc malè distinguit Cardinalis inter dubium de comestione, & dubium de tempore comestionis.

Responsio secunda.

Respondeo secundò Negando Majorem; nisi remotionem impedimentorum velis appellare causam, contra communem modum loquendi, & rei veritatem. Quis enim dicit apertionem fenestæ esse causam illuminationis cubiculi? Quis applicationem ignis ad combustibile causam combustionis? Quis præsentiam Parochi causam obligationis Matrimonialis? Sic ergo in præsentem negatio comestionis & potationis nequitiam tribuit jus communicandi; sed solum removet prohibens executionem juris, quod hodie habebam pro Communione crastina; sicuti præsentia Parochi non tribuit jus contrahendi Matrimonium, sed solum removet prohibens executionem juris, quod ex natura rei habeo independentem ab illa præsentia.

71.

Sed contra; non possum contrahere Matrimonium, nisi constet de præsentia Parochi; ergo non possum hodie communicare, nisi constet de jejuniis.

Altera insinuantia, & solutio.

Respondeo Negando Consequentiam. Rationem disparitatis do; quia præsentia Parochi est qualitas positiva, eaque contingens, quæ proinde non supponitur inesse, nisi probetur. E contra verò jejuniis est qualitas negativa, quæ necessariò inest, nisi per formam oppositam expellatur, quamdiu ergo non constat de inexistèntia formæ oppositæ, præsumitur negatio. Ergo præsumitur jejuniis, cujus comestio positivè non probatur.

Jejunium est conditio negativa.

Unde consequenter assero, licitè contrahi Matrimonium cum dubio impedimento consanguinitatis, criminis, raptus &c. quia sunt impedimenta positiva, quæ non supponuntur inesse sine positiva probatione; manet ergo jus contrahendi, quod erat ante exortum dubium, in possessione, donec per positivam probationem impedimenti ab illa deturbetur. Ergo similiter in nostro casu manet jus communicandi hoc die; quod erat ante dubium exortum in possessione, donec per positivam probationem impedimenti ab illa deturbetur.

Licitè contrahitur Matrimonium cum dubio impedimento consanguinitatis.

Confirmatur: Si quis reliquerit legatum pium pro maritanda puella sibi consanguinea in secundo gradu, dummodò non profuerit pudorem, consanguinitatis quidem probatio positivis argumentis fieri debet; quia consan-

guinitas est conditio positiva; probatio verò non prostitutionis (quæ est conditio negativa, scilicet abstinentia à copula) satis est, si fiat negativè, id est quòd nemo contrarium possit probare.

Aliud est, quando hæc die communicavi, & dubito an sit nova dies; eò ipsò enim quòd hoc die communicavi, jam intravi obligationem non communicandi, nisi die sequenti, & non præsumitur dies sequens, nisi probetur; ergo ut exeam obligationem jam actualiter contractam, mihi incumbit probatio diei sequentis, & non Adversario.

In casu autem Confusionis, quamvis lex non communicandi post cibum aut potum, possit me obligare ad abstinendum hodie à Communione, numquam tamen actualiter me obligavit; quia ut suppono, numquam fuit verum dicere, me hodie comedisse, cum tamen hodierna comestio, ut jam non semel diximus, sit conditio necessariò requisita ad actuale obligationem; & cum aliunde non supponatur inesse, nisi Adversarius probet, manet homo in possessione sua libertatis: in dubio autem melior est conditio possidentis.

Sed dicit aliquis, etiam qualitas negativa debet probari in foro externo; ergo debet fieri in foro interno. Antecedens probatur ex leg. 9. Cod. de Probation. *Cum te minorem viginti & quinque annis esse proponas, adire Præsidentem Provincia debes, & de ea ætate probare.* Ergo consimiliter in casu proposito, qui se proponit esse jejunium, debet de eo jejuniis probare. Quippe Ecclesia requirit in suis ad hoc ut communicare possint, jejuniis tamquam conditionem necessariam, ut patet ex Carthag. III. can. 29. *Ut Sacramenta altaris non nisi à ieiunio hominibus celebrentur.*

72. Quid dicendum quoad communicandi hæc die & dubio an sit nova dies?

Assignatur disparitas inter hanc causam & causam Confusionis.

73. Obiectio.

L. p. C. de Probat.

Carth. III.

Solvitur.

Conc. Constant.

Respondeo sensum horum verborum esse: Ut Sacramenta altaris non celebrentur ab hominibus, qui comederunt. Patet hoc manifestè ex Conc. Constant. sess. 13. ibi: *Huiusmodi Sacramentum non debet confici post cœnam, neque à fidelibus recipi non ieiunio*, id est, non debet confici ab illis qui cœnarunt, neque recipi ab illis qui comederunt, hi enim soli sunt non jejuni; ergo dubius de cœna, aut comestione, potest celebrare & communicare, eò soli arceantur, qui cœnarunt aut comederunt, & cœna aut comestio non præsumatur.

Porrò ad leg. 9. Cod. de Probat. dico disparitatem esse, quòd, ut jam dictum est, & ab Adversariis conceditur, comestio non præsumatur, & per consequens præsumatur jejuniis qui aliquando fuit: at verò non præsumitur minor, qui aliquando fuit, ut docet Gloss. ibi verb. *Probare dicens: Est ergo aliud in ætate, quàm in dominio, ubi quis præsumitur Dominus, qui aliquando fuit, non autem sic præsumitur minor, qui aliquando fuit.* Et est ratio, quia

solus temporis cursus facit maiores, non autem mutat dominum. Hæc Gloss.

Sed nunquid etiam solus temporis cursus facit ex jejuno non jejunum? Clarum est quòd non. Ergo frustra laborat de Scildere in suo libro de Principiis conscientie formandæ tract. 6. n. 26. ex illa lege probare oppositum nostræ Conclusionis, cujus probatio liquidò constat ex hæcenus dictis; uti etiam responsio ad omnia alia, quæ ab Adversariis solent objici. Vide Dicast. disp. 9. à num. 301. usque ad 312.

74.

Hoc unicum videri posset habere speciale difficultatem, quòd ex nostra doctrina videatur sequi, licitum esse communicare cum peccato mortali dubio, quod tamen ordinariè negatur.

An sit licitum communicare cum peccato mortali dubio?

Respondeo præcisè ex vi præcepti Communionis non esse illicitum; at verò ex vi præcepti Confessionis, præmittendæ Communioni, ab illo qui habet conscientiam peccati mortalis, erit illicitum, ex hypothesi quòd illud peccatum dubium sit confitendum, ut communiter docetur. Alioquin qui illam doctrinam negaret, nescio cur consequenter non deberet atterere Communionem cum peccato dubio licere; nisi fortè disparitas aliqua sit, quòd, qui communicat cum peccato mortali dubio, exponat se periculo frustrandi Sacramentum suo effectu; secùs qui in bono statu communicat cum dubio confessionis, vel temporis confessionis. Sed & huic periculo obviari posset per attritionem supernaturalem, quæ secundùm multorum sententiam sufficit ad effectum, quando bonâ fide proceditur.

75. Solus Pontifex potest dispensare in præcepto jejunii.

An de facto dispenset?

Negar Lugo

Hæcenus de præcepto non communicandi post sumptum cibum vel potum; quia autem Ecclesiasticum est, non rarò evenit, ut Communicatio liceat non jejuno. Et primò quidem constat apud omnes solum Pontificem in hoc præcepto posse dispensare. An autem de facto dispenset cum Cardinale, qui in nocte Natalis Domini celebrat primam Missam in Sacello Pontificis coram ipso Pontifice (solet enim tota Missa ante mediam noctem absolvi) disputant Cardinalis Lugo & Dicastillo. Non credo, inquit Eminentissimus disp. 15. n. 56. intentionem Pontificis esse dispensare in jejuniò naturali pro illa vice singulis annis, sed potius dicerem, quòd velit pro illo loco & pro illa nocte anticipari aliquantulum initium diei sequentis; quia jejuniùm solum debet esse intrâ illam diem. Quando autem incipiat dies, pendet ab hominum placito, aliqui enim incipiunt diem ab ortu solis, aliqui ab occasu, alii ab alio termino. Ecclesia verò computat à media nocte; potest ergo eadem Ecclesia semper, vel aliquando computare diem ab aliqua alia hora, & sic de facto potest Pontifex justis de causis anticipare per horam, vel duas horas, initium diei illius in illo loco; sicut etiam

quoad celebritatem officii Sabbatho Sancto Ecclesia anticipat initium noctis per aliquas horas. Porro mentem Pontificis hoc pacto potius intelligi debere, quàm quòd velit dispensare in jejuniò naturali ad Missam prærequisito, probant mihi plura inconvenientia quæ ex illo alio modo dispensandi sequentur. Hæcenus Lugo.

Quæris quæ sint illa inconvenientia? Vide Cardinalem n. 57. equidem ad omnia respondet Dicastillo disp. 9. à nu. 407. usque ad n. 413. Ipse autem propter alia lex inconvenientia, quæ putat sequi ex illa anticipatione initii diei sequentis, existimat probabilis Pontificem dispensare. Vide Auctorem citatum à nu. 398. usque ad nu. 405. elige quod placet, & non errabis in fide, aut bonis moribus. Transeo ad necessitatem, quæ, ut communiter dicitur, non habet legem, præsertim Ecclesiasticam, & dico:

CONCLUSIO VII.

Excusat à præcepto jejunii necessitas vitandæ infamiae, & Sacrificii perficiendi.

Utraque pars est communis. Prima probatur; quia lex humana non obligat, per se loquendo, cum tanto incommodo, immo etiam multa præcepta divina, ut patet in præcepto integræ confessionis, præcepto confessionis præmittendæ communioni ab illo, qui habet conscientiam peccati mortalis, quod multi docent esse divinum, & aliis similibus. Nam finis omnis legis est bonum commune, cui opponitur communis transgressio, quæ nata est sequi, quando actus communiter superat humanam fragilitatem. Sanè pauci hodie inveniuntur, qui cum gravi infamia recederent à mensa Communionis, ad quam cum aliis bonâ fide post sumptum cibum, vel potum accesserant. Ergo non est verisimile in istis circumstantiis Ecclesiam voluisse obligare ad jejuniùm. Non enim potestas legislativa data est in destructionem, & laqueum animarum; sed in ædificationem.

Dices: ergo poterit etiam ob eandem causam celebrare Sacerdos absque vestibus sacris, vel cum pane fermentato, cum hæc sint etiam præcepta humana.

Respondeo cum Lugone disp. 15. nu. 71. licet formaliter Consequentia sit bona, ratione tamen diversæ materiæ, posse negari: quia difficile est contingere tale periculum infamiae in illo casu; imò infamia vera tunc erit cum viderint aliquem absque vestibus sacris, vel in fermentato celebrare. Nemo enim timere potest infamiam, eò quòd deficiente hostia,